

IN 2025

Hoe gaat de wereld zich in 2025 ontwikkelen? Het wordt een spannend jaar. Wat voor invloed hebben handelsconflicten, technologische ontwikkelingen en de opkomst en ondergang van autoritaire regimes? *Dagblad van het Noorden* geeft inzicht. Vandaag deel 3: China.

HILBRAND POLMAN

Zo'n achttien jaar nu reist Marion Tjin-Tham-Sjin (51) uit Meerstad bij Groningen voor haar bedrijf Splendid China geregeld op en neer naar het land waar de roots van haar vader liggen. „In korte tijd is China enorm veranderd”, vertelt ze. „In het begin zag ik nog mensen die met kippen die midden in het gangpad zaten te kakelen. Heel traditioneel nog allemaal. Nu zit je in hypermoderne, snelle treinen.”

China is snel in opkomst als de nieuwe wereldmacht. En dat merken we. Automerken als BYD en Lynk & co rukken op, waardoor het Duitse Volkswagen ongekend moet bezuinigen. Ook andere prestigieuze Duitse automerken wankelen op hun grondvesten. Chinese webshops bieden heel goedkoop de meest uiteenlopende spullen aan.

Het opent allemaal nieuwe perspectieven, maar voedt tegelijkertijd het onbehagen. Wat moeten we aan met die nieuwe wereldmacht? Kunnen we de regering van dat land wel vertrouwen? Tjin-Tham-Sjin helpt met Splendid China ondernemers die willen exporteren naar China. Hoe kijkt zij aan tegen deze wereldmacht?

„China heeft op het wereldtoneel maar één doel: vrede”, is haar geruststellende boodschap. „Want oorlog is heel slecht voor de handel. China heeft nog nooit een ander land bezet, of oorlog in een ander land gevoerd. Het land heeft veel industrie, maar geen wapenindustrie. De VS wel. Dus heeft Amerika in zekere zin meer voordeel van oorlog.”

De aanstaande Amerikaanse president Donald Trump is echter wars van militair ingrijpen in het buitenland. Zijn verkiezing kan echter wel betekenen dat er een handelsoorlog komt. Trump wil de invoerrechten voor China, de EU en zijn buurlanden fors opschroeven. Het moet ertoe leiden dat Amerikanen veel meer producten uit eigen land gaan kopen.

Marion Tjin-Tham-Sjin in Shanghai.

‘China is tegen oorlog, want dat is heel slecht voor de handel’

De verkiezingsuitslag in november leidde in China niet tot grote opwindings, stelt Tjin-Tham-Sjin vast. „China weet waar het met Trump aan toe is, al denk ik dat de situatie met Kamala Harris niet heel anders zou zijn geweest.”

Nederland en andere EU landen moeten, vindt Tjin-Tham-Sjin, zich veel meer op China richten. Zeker de Nederlandse buitenlandse politiek is traditioneel erg op de VS gericht, maar nu Amerika zijn handen aftrekt van Europa, is het verstandig goede banden aan te knopen met de nieuwe supermacht. „Ga vooral kijken in China, dan pas kun je er een goed oordeel over vormen. Het is een mooi land, dat in de verste verte niet lijkt op het beeld dat mensen je in het Westen voorspiegelen.”

Maar wantrouwen is er nu eenmaal in West-Europa. De auto-industrie hier zou zwaar te lijden hebben onder het aanbod van goedkope elektrische voertuigen uit China. Staatssubsidies zouden de prijzen drukken en daarmee tot oneerlijke concurrentie leiden. Het leidt ook in de EU tot importtarieven.

„Ten dele is dit waar. Inderdaad kunnen Chinese autofabrikanten soms gunstig aan bedrijventerreinen en dergelijke komen. Bovendien krijgen Chinezen aankoopsubsidies. Maar die subsidies zijn er in West-Europa ook. De belangrijkste

‘Land lijkt in de verste verte niet op beeld dat mensen in Westen hebben’

oorzaak van die lagere prijzen is dat fabrikanten daar snel op een veel grotere schaal kunnen produceren. Bovendien is er de enorme concurrentiestrijd tussen Chinese autofabrikanten onderling. Die zorgt ervoor dat alleen de allerbeste en allergegoedkoopste Chinese merken overleven.”

Nota bene: China telt ongeveer 1,4 miljard inwoners; bijna twee keer zoveel als de EU (450 miljoen) en VS (335 miljoen) samen. „Maar vergis je niet: Chinezen doen ook keihard hun best om beter te worden en de kosten laag te houden. Geregeld gaan er bedrijven failliet, dat is deel van het proces om vooruit te komen.”

De Duitse auto-industrie is te lang afwachtend geweest, zegt Tjin-Tham-Sjin, met het ontwikkelen van goede elektrische auto's. Daardoor kun je nu een BYD kopen met meer accessoires en voor een lagere prijs dan je bij Volkswagen, BMW of Mercedes krijgt. „Het is ook heel hard gegaan”, zegt de Groningse ondernemer. „In de tijd van corona kon ik drie jaar niet naar China. Toen ik er voor het eerst weer heen

ging, stond ik ook te kijken hoe de Chinese auto-industrie zich had ontwikkeld.”

Aan welke producten uit Noord-Nederland heeft China behoefte? „Bepaalde softwareproducten wel, medische apparatuur, zuivel, voeding en kennis”, somt Tjin-Tham-Sjin op. „Ook zijn ze in China gevoelig voor goede merken van cosmetica. Maar het is geen gemakkelijke markt. Het belangrijkste is dat een Nederlandse ondernemer zich terdege voorbereidt als hij zaken gaat doen in China. Hoewel Chinezen heel fijne mensen zijn om zaken mee te doen, is het natuurlijk altijd van belang om je IPR (Internationaal Privaatrecht, de bescherming van je intellectuele eigendom, red.) van tevoren goed te beschermen. Je zou zeggen, dat spreekt voor zich, maar ik kan je vertellen dat nog heel veel ondernemers dat niet doen.”

„Stel vragen en heb niet meteen je oordeel klaar”, vervolgt ze. „Een heel simpel voorbeeld: iemand vroeg me eens: waarom doen al die Chinezen zo dom, eten met stokjes? Je kunt je beter afvragen waarom 1,4 miljard mensen dat doen, er zal toch wel een goede reden voor zijn? Die is dat je met een mes kunt steken. Omdat eten een belangrijk sociaal gebeuren is, hoort daar geen wapen bij.”

Echter, Nederland is veel meer afhankelijk van de import uit China. „We kunnen niet zonder. Er komt

zoveel vandaan. Er was eens iemand die wilde per se zonnepanelen die niet uit China kwamen. Uiteindelijk kreeg die panelen die in Europa waren geassembleerd. De onderdelen kwamen nog steeds uit China.”

Behalve verschillen zijn er ook overeenkomsten tussen Nederland en China. De demografische ontwikkelingen lopen redelijk parallel. Kent Nederland sinds de jaren zeventig door de anticonceptiepijl een gestaag dalend geboortecijfer, China had tussen 1979 en 2015 de eenkindpolitiek; gezinnen mochten maar één kind krijgen. Beide landen hebben nu een vergrijsde bevolking.

„Ik vind dat China zich daar veel beter op voorbereidt dan Nederland”, zegt Tjin-Tham-Sjin. „Ze kijken daar veel verder vooruit. Chinezen lopen voorop met robotisering en digitalisering. Je kunt iemand betalen door op zijn mobiel een QR-code te scannen. Ouderen doen volop mee. Ook zij hebben een smartphone en kunnen daarmee uit de voeten.”

In China, besluit Tjin-Tham-Sjin, is 2025 het jaar van de slang. Inwoners zien het jaar vol vertrouwen tegemoet. „In Nederland staat de slang symbool voor negatieve zaken, in China geldt het dier als intelligent en creatief. Hij past zich aan en kan transformeren; kan zijn huid van zich af schudden en weer helemaal opnieuw beginnen.”